

mgr Zofia Kasińska

Tytuł rozprawy doktorskiej: „Urazy sportowe w ampfutbolu”

Promotor: prof. dr hab. Tomasz Tasiemski

STRESZCZENIE

Cel pracy. Celem dysertacji doktorskiej było określenie rodzajów, częstości i przyczyn występowania urazów sportowych u zawodników po amputacjach trenujących adaptowaną piłkę nożną – ampfutbol oraz ocena przydatności testu równowagi i stabilności posturalnej zawodników dla określenia ryzyka wystąpienia urazu sportowego. Cel ten został zrealizowany w formie cyklu czterech powiązanych tematycznie publikacji. Pierwsza z nich miała charakter pracy przeglądowej, analizującej dotychczasowe badania oraz wskazującej kierunki przyszłych badań w obszarze ampfutbolu. Druga z publikacji miała charakter badań pilotażowych urazowości w ampfutbolu, testujących wybrane narzędzia badawcze i przyjętą metodologię badań. Trzecia z publikacji – badania właściwe urazowości w ampfutbolu – były zmodyfikowane odpowiednio do wniosków z badań pilotażowych i zostały przeprowadzone jako badania prospektywne w trakcie całego sezonu rozgrywek Kadry Polski w ampfutbolu. W czwartej publikacji podjęto próbę oszacowania ryzyka wystąpienia urazów w ampfutbolu na podstawie przedsezonowych badań równowagi i stabilności posturalnej zawodników, jako elementu strategii zapobiegania urazom.

Material i metody. W badaniach przeglądowych materiał stanowiło 11 publikacji wyszukanych według słów kluczowych (ampfutbol, piłka nożna + amputacje, piłka nożna o kulach) dostępnych w komputerowych bazach czasopism (Academic Search Complete, SPORTdiscus, MEDLINE, Health Source, MasterFILE Premier). W badaniach pilotażowych urazowości udział wzięło 40 zawodników z czterech klubów biorących udział w rozgrywkach ekstraklasy ampfutbolu. W badaniach właściwych urazowości oraz w badaniach równowagi i stabilności posturalnej uczestniczyło 25 zawodników Kadry Polski w ampfutbolu.

W badaniach przeglądowych zastosowano następujące kryteria włączania publikacji: (A) oryginalny artykuł naukowy; (B) dostępny pełny tekst artykułu; (C) opublikowany w recenzowanym czasopiśmie; (D) w języku angielskim. W badaniach pilotażowych urazowości przetestowano własne narzędzia badawcze (rejstry urazów sportowych

konsultowanych i niekonsultowanych z lekarzem) oraz Skalę Agresywności i Gniewu w Sporcie. W badaniach właściwych urazowości zastosowano narzędzia wykorzystane w badaniach pilotażowych z wyjątkiem Skali Agresywności i Gniewu w Sporcie, ponieważ średnia częstość urazów nie korelowała z poziomem agresywności i gniewu sportowego w amf futbolu. Do badania równowagi i stabilności posturalnej wykorzystano platformę Biodex Balance System.

Wyniki. Wyniki badań przeglądowych wskazały na trzy główne kierunki dotychczasowych badań w obszarze amf futbolu: 1) aspekty psychospołeczne, 2) charakterystyka antropomotoryczna i żywieniowa, 3) wytrzymałość, wydolność i zdolności szybkościowe, a także na brak wiedzy w zakresie m.in. urazowości w tej dyscyplinie sportu. Badania pilotażowe urazowości w amf futbolu wykazały, że w ciągu 6-miesięcznej obserwacji odnotowano 111 urazów sportowych. Trzy osoby z obrażeniami wymagały konsultacji lekarskiej. Większość urazów sportowych dotyczyła kończyny dolnej. Najczęściej urazom ulegali bramkarze, najrzadziej natomiast zawodnicy defensywni. Badania właściwe urazowości w amf futbolu potwierdziły wyniki badań pilotażowych w odniesieniu do części ciała i rodzajów urazów, jakim najczęściej ulegali zawodnicy i rozszerzyły je o wyliczenie wskaźnika występowania urazów (IR) oraz współczynnika częstości występowania urazów (IP). Wskaźnik IP wyniósł 48,0 na 100 sportowców (95% CI, 28,4-67,6), a współczynnik IR 5,73 na 1000 dni treningowo-meczowych (95% CI, 3,33-8,12). Badania wykazały, że 33% urazów dotyczyło uda, 14% stawu skokowego i 9% stawu kolanowego. Przedsezonowe badania równowagi i stabilności posturalnej nie były istotnie skorelowane ze wskaźnikiem urazowości w sezonie piłkarskim ($p > 0,05$), tzn. nie pozwalały przewidzieć odniesienia urazu w trakcie sezonu. Nie stwierdzono istotnych różnic pomiędzy grupami zawodników, którzy doznali i nie doznali urazu w zakresie analizowanych parametrów testu równowagi i stabilności.

Wnioski. Wnioski z badań przeglądowych dotyczące niedostatku wiedzy na temat urazowości w amf futbolu zostały uzupełnione o trzy publikacje, na podstawie których można stwierdzić, iż amf futbol jest dyscypliną o wysokim ryzyku urazów sportowych, aczkolwiek pojedynczy sportowiec doznaje stosunkowo niewielu kontuzji. Urazy sportowe w amf futbolu dotyczą głównie kończyny dolnej. Wskazane są dalsze badania w poszukiwaniu strategii zapobiegania urazom. Badania przedsezonowe w wykorzystaniem platformy Biodex nie wykazały związku z urazowością w amf futbolu.

